

كوشتنى دوعا و پىلانى ئەبو جەھل!!

نورى بىخالى

پېم وايە ئەو رەفتارە ھۇفیانەى دەرھەق بە (دوعا)كرا لە كوشتن وپووترە و رەنگە پېناسەکردن و ناوانى ناسان نەبىت، ئاخىر كوردەوارى دەلئ سەگ بە سەگايەتى خۇى چەندە ھارېش بېت ناچېتە گيانى نافرمت، جا بېننە بەرچاوتان ناسكېك بەو ناسكېيەى خۇى بىدرېتە بەر بلۆك و سەرى ئەنچن ئەنچن بىكرى، بۆيەشە ئەو رەفتارە ھەموو سنوورەكانى دېندەيى بەزانى و رووى ھەرچى دېر و جانەوەر ھەيە سېى كرددەو، ئەوانەى ئەو كارەيان بەرامبەر ئەو كچە كرد لە ھەستى ئازەلېش بەدوورترن وەك لە مرؤقى تاوانكار. بەراست بۇ مېدىياى كوردى متهقى لېوھنەھات؟ لە كاتېكدا سەربېرىنى ژنىك لەلایەن پىاوە توندپۆكەى زۆر لەوہ سادەتر بوو، ئى ئەو يەك جار چەقۇى نا بە گەردنى ژنەكەى و بوارى ئاوزىنگېشى نەدا، كەچى ئەوانەى ئەو تاوانەيان دەرھەق بەو كچە كرد لە مېژوودا وپنەيان مەگەر لە ھەندئ قۇناغى مرؤفایەتى و لە چاخە تارىكەكاندا ھەبېت.

بېننە بەرچاوتان لاشەيەك بە زىندوويى لە سەربان فرئ بىدرېتە خوار و ھېشتا ئىزرائىل مۆلەتى رۇح كېشانى وەرنەگرتېت و ھەر ھاوار و نزا و گريانى بېت كەس بە ھاوارىيەوہ نەيەت، بەمەش دئيان ئا و نەخواتەوہ و سەر و دەم و چاو و جەستەى بە پى بېلېشىرېتەوہ و ھەر بەوہ نەوہستن و جاويان بەرايى نەدا كە رۇح نادا، ئىدى بە بلۆكېك سەرى جوانى پېر خەون و خەيالى مرؤفایەنى لەگەل شەقامدا پان بکەنەوہ و لەوہش زياتر دواى مردن و گيان لە دەست دانېشى بە بەرد و بلۆك بکەونە گيانى.

نايشارمەوہ كە ئەو دېمەنەم دى نەك ھەر ئەو سۆزەى جارنەم بۇ ئىزىدېيەكان نەما، بگرە گومانى ئەوہشم لا نەما كە جگە لەوہى خەلك و بېنەرانى رووداوەكە (كە ھەموويان بکەرى كاراى تراژىديا كە بوون) وىزدانىان مردوہ، ھاوكات زانېم ئىتر دەسەلات و ياسا و بەھاي مرؤبوون لەو ولاتە بارىكردوہ، ولاتېكە گۆرەپانىكى كراوہى سوکايەتېكردن بە بەھاي مرؤف و سەرورەى ياسا و دادوہرى، ئاخىر بەياننامەيەكى نوسراوى پرۇتستۆكردن بارتەقاي رەتكردنەوہى ئەو كرددەيە نايەت. من لە شوپنى وەزىرى مافى مرؤف و داد بوام دواى ئەوہ دەستم لە كار دەكېشايەوہ، لە شوپنى رېكخراو و كۆمەلە بەناو بەرگرىكارەكانى مافى ئافرت بوام تا ھەتايە رووى خۇم بەتەنى سواخ دەدا و زاتى ئەوہم نەدەكرى جارېكى تر لە سەكۆيان بېمە دەم راستى ژنان، لە شوپن رېكخراو و سەندىكا بەناو مەدەنىيەكان بوام بارگەى رىسوايى و دەستەپاچەيى خۇم دەپېچايەوہ و كوئ دوورى ئەو جوگرافىيەيە سەرم بۇى ھەلدەگرت. ئەگەر بەراستى لەم ولاتە ياسا ھەبېت، دەبى ھەموو ئەوانەى لەو مەيدانى ھەشى ئەنچنكردى كەنىشكەيەك بوون سوک و چروك بىكرېن و بىكرېنە گالتهجار و پەندى كوچە و كۆلانان، ئەگەر شېخى ئىزىديان زەرەيەك وىژدان و جوامېرى ھەبېت دەبى لەو شوپنەدا چال بۇ ئەو ھېز و عەقلىتە كۆپرە ھەلېكەنى، چون ئەو رۇحە شەيتانى و عەقلە دۆزەخىيەى دارپۆزەر و جىيەجىكارى ئەو دېندەيى بوو، رېك پىلانى نەگرېسى ئەبو جەھلمان بىر دەخاتەوہ، ئەوان بە بەشدارى ھەر دوو كەس لە تېرەيەك بۇ ئەو شەرمەزاريە، وەك ئەوہى زىبارەى كارېكيان كرىدېت نىشانى ئېمەيان دا، كە مرؤف چەندە دېندەيە.

بەراست لەو قارەمانەنە دەپرسەم، كە دوپنى عەرەبېكى بەعسى شارۆچكە و دېھاتى ئەوانى تەعريب دەگرد غېرەتيان لە كوئ بوو؟ كە ئىستاشى لەگەل دابېت عەگالى سوور و دىدشەيان لەسەرە جوامېرى ئەو مېژوويەيان لە كوئ بوو؟ ئەوان كەسان لە ئاست شەرەفى نىشتامانى و نەتەوہيى فزەيان بەرامبەر عەرەب نەھات و زۆرى نەماوہ زمانى خۇيشيان بدۆرېنن، كامەيان بى شەرەفىيەكى گەورەترە، كچېكيان كە دلخوازى عەرەبېكى موسلمانى سوننە بوو، يان كە عرووبە و تەبەيس ئابرووى نەتەوہيى و نىشتامانى بردن؟ بەراست تۆ بلېى جارېكى تر مەنەوہر و بېرمەند و رۇشنىيرانى سەنتەرى لالەش رووى ئەوہيان ھەبېت دەرگاي بارەگاگەيان بکەنەوہ و كۆنفرانسان بېەستن؟!